BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2017 | ČÍSLO 20

KOĽKO JE ZLYHANÝCH ÚVEROV V BANKÁCH ?

Ekonomika Slovenska sa v posledných rokoch viditeľne rozbehla a jej tempo rastu sa stále zvyšuje. Veľký pokrok zaznamenal najmä pracovný trh, keď nezamestnanosť v 5 zo 8 krajov dosahuje úrovne pod 6,5%. Slovenské hospodárstvo sa teda momentálne nachádza v najlepšom stave od krízy a vyhliadky do blízkej budúcnosti sú pozitívne. Aj napriek tomuto všetkému sa však začínajú objavovať správy ohľadom prudko rastúceho objemu zlyhaných spotrebných úverov, ktoré nekorešpondujú so súčasným vývojom hospodárstva. V nasledujúcich stranách sa teda na túto problematiku pozrieme hlbšie a pokúsime sa odpovedať na otázku – prečo rastie objem zlyhaných úverov?

V tomto čísle:

Inflácia v eurozóne dosiahla za apríl 1,9 %, potiahli ju opäť palivá ale už aj služby, Slovensko na úrovni 0,8 %

Dolár slabne a otriasa sa s Trumpom, rovnako tak reagujú aj akciové trhy

Štáty ako Rusko a Saudská Arábia chcú predĺžiť dohodu o obmedzení dennej ťažby ropy

Čína aj napriek obmedzeniam vlády vykazuje stále rastúci objem produkcie ocele

Štát plánuje uhradiť 10 mil. eur agentúram aby našli pracovné miesto dlhodobo nezamestnaným

Zlyhaným úverom sa rozumie taký úver, pri ktorom: a) dlžník je v omeškaní s plnením svojim záväzku voči banke alebo jej dcérskej prípadne materskej spoločnosti viac ako 90 dní alebo b) banka usúdi, že dlžník si pravdepodobne nesplní voči nej alebo jej dcérskej prípadne materskej spoločnosti svoj záväzok, bez toho, aby prišlo napríklad k realizácii zabezpečenia. Najčastejšia situácia je, že dlžník je v omeškaní splácania úveru viac ako 90 dni. Takéto pohľadávku sú označené ako zlyhané no banka ich naďalej drží vo svojom portfólií. Ďalej je na nej, či sa rozhodne na tieto pohľadávky vytvoriť opravné položky a tým pádom si ich započítať do nákladov (čo bude znižovať zisk banky) alebo či pohľadávky odpredá napr. spoločnosti, ktorá ich neskôr bude vymáhať.

Keď objem zlyhaných úverov dáme do pomeru ku celkovému objemu úverov dostaneme takzvanú mieru zlyhania, ktorá vyjadruje koľko % zo všetkých úverov tvoria zlyhané úvery. Tento ukazovateľ je monitorovaný nie len samotnými komerčnými bankami ale aj centrálnou bankou. Rastúca miera zlyhania úverov je často krát dobrým predstihovým ukazovateľom, že sa na trhu niečo deje. Ku jej rastu dochádzalo napríklad aj v roku 2007 pred vypuknutím krízy a vo všeobecnosti má tendenciu rásť pred a počas každej významnejšej hospodárskej recesií. Na Slovensku dosahovala miera zlyhania spotrebiteľských úverov rekordné výšky v roku 2010, keď sa v dôsledku krízy nakrátko dotkla stropu 13%. Od vtedy konštantne klesala ako sa hospodárska situácia zlepšovala a v roku 2013 sa zastabilizovala okolo úrovne 7,5%. Vidíme však, že v roku 2016 začala opäť narastať a v druhej polovici roka sa dostala na úroveň tesne pod 9%, kde sa nachádza už štvrtvrte roka. Zaujímavé je, že zatiaľ čo miera zlyhaných spotrebných úverov rastie, iné úvery nevykazujú zvýšenú mieru zlyhania. Práve naopak, úvery domácnostiam okrem spotrebiteľských úverov (t.j. najmä úvery na nehnuteľnosti a aj iné menšie kategórie úverov) stabilným tempom klesajú a v súčasnosti dosahujú úroveň 2,5%. V prípade úverov nefinančným spoločnostiam (teda pod-

Graf 1: Podiel zlyhaných úverov na celkovom objeme úverov

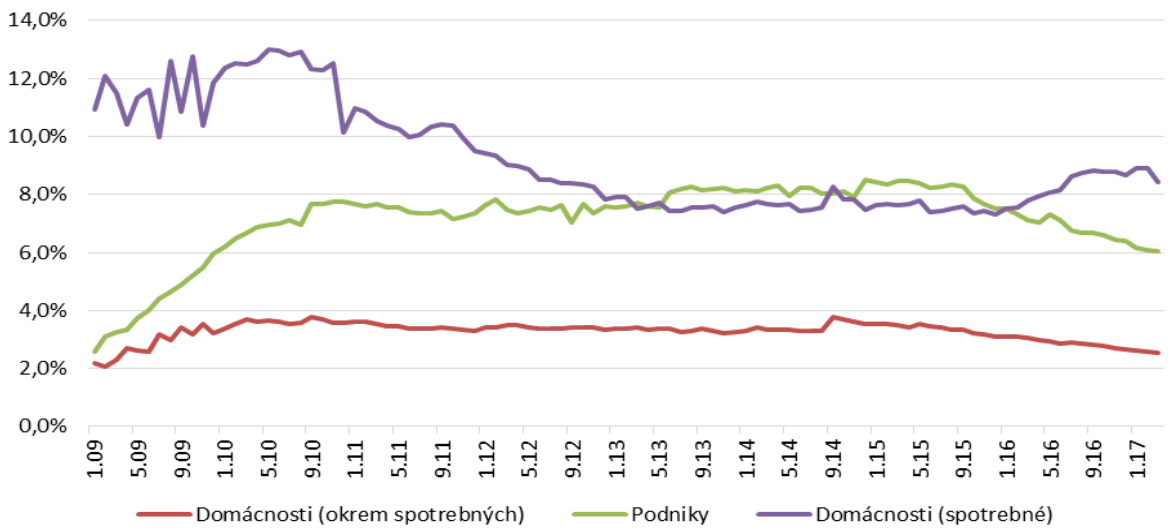

nikom) takisto vidíme zlepšujúcu sa situáciu. Za posledné 2 roky sa podarilo znížiť mieru zlyhania úverov podnikom z 8,3% na 6%. Presne v tomto období však došlo k spomínanému nárastu miery zlyhania spotrebiteľských úverov. Čo teda mohlo spôsobiť tento nárast?

Prvým možným dôvodom je jednoducho prudký nárast popularity úverovania. Tá má pôvod v expanzívnej monetárnej politike Európskej centrálnej banky. ECB začala realizovať silno expanzívnu monetárnu politiku ako reakciu na strnulosť trhov po hospodárskej kríze. Jej hlavnými prejavmi v ekonomike sú veľký prebytok likvidity, ktorý so dostal do rúk bánk a pokles úrokových sadzieb na historické minimá. Úverovanie sa tak stalo veľmi atraktívne a jeho veľký nárast bol zaznamenaný aj v prípade úverov na nehnuteľnosti a aj v prípade spotrebiteľských úverov.

Úvery na nehnuteľnosti v súčasnosti dosahujú úroveň takmer 23 miliárd eur. V poslednej dobe vidíme zrýchľujúce sa tempo rastu týchto úverov (momentálne okolo 15% medziročne). Dôvodom sú (okrem pozitívnych výhľadov zamestnanosti a celkového vývoja hospodárstva) rekordne nízke úrokové sadzby. V rokoch 2004-2008 dosahovali úrokové sadzby na úvery na nehnuteľnosti 6-7% odkedy pomaly klesali na súčasné 1,88%. V prípade spotrebiteľských úverov vidíme podobný vývoj. Tu objem úverov v súčasnosti dosiahol 4,7 miliardy eur a rastie tempom okolo 17% medziročne. Čo sa úrokových sadzieb spotrebných úverov týka, tie na rozdiel od úverov na nehnuteľnosti po rok 2014 skôr mierne stúpali a miestami sa dokonca dotýkali hranice 15%. Až začiatkom roku 2014 vidíme klesajúcu tendenciu úrokov na týchto úveroch, ktorá pretrváva až dodnes. Pokles o zhruba 6% na súčasných 9% pri novoposkytnutých spotrebných úveroch tak nastal v priebehu 3 rokov. Prečo sadzby na spotrebiteľských úveroch za toto obdobie zaznamenali taký prudký pokles?

Graf 2: Porovnanie vývoja spotrebiteľských úverov a úverov na nehnuteľnosti slovenských domácností

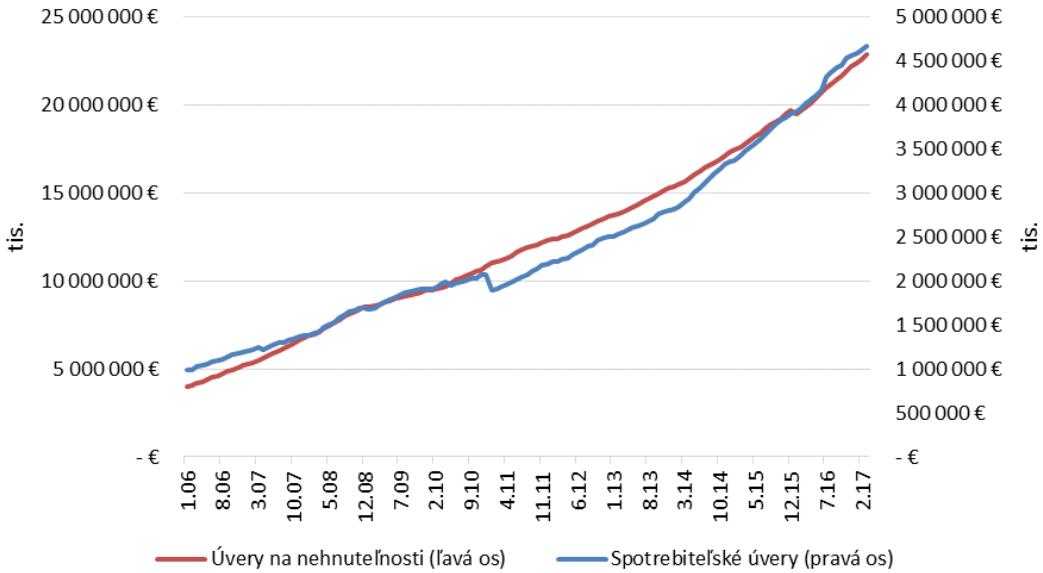

Graf 3: Vývoj úrokových sadzieb celkových aktívnych úverov a novoposkytnutých úverov

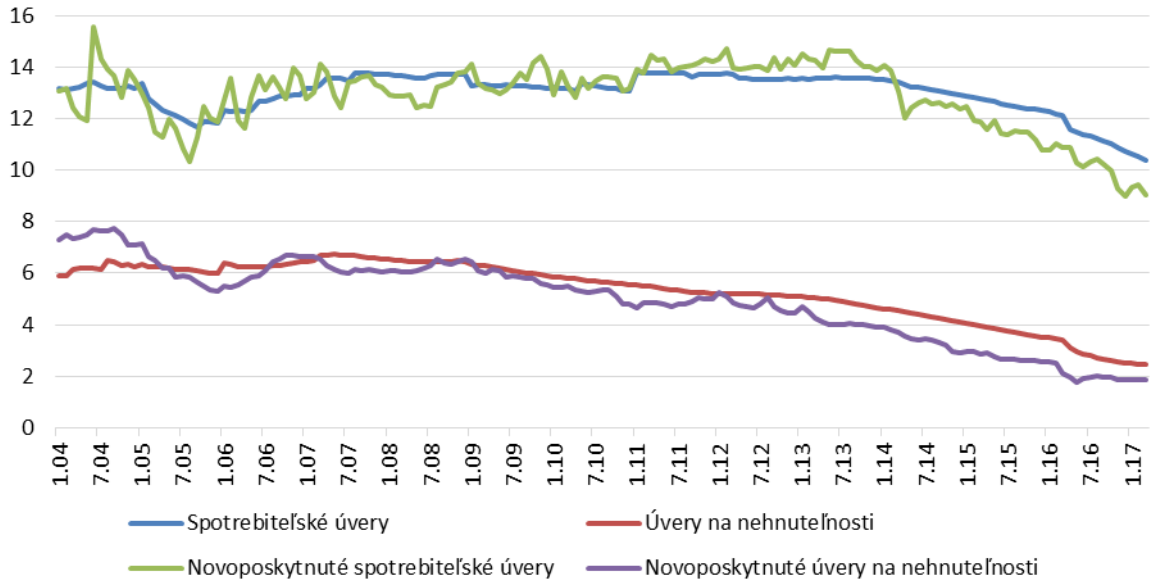

Vysoká úroková sadzba na spotrebiteľských úveroch je spôsobená rizikovou prémiou, keďže sa často krát jedná o nezabezpečené úvery. Zlepšenie hospodárskej situácie znižuje riziko nesplatenia a teda aj rizikovú prémiu a tým pádom celkové úrokové sadzby. Dôvodom takého výrazného poklesu však nebolo len prudké zníženie rizikovosti ale aj silnejúca konkurencia medzi bankami. V období klesajúcich úrokových sadzieb sú bankové zisky stláčané nadol a banky tak musia reagovať poskytnutím väčšieho množstva úverov (k čomu ich svojou politikou povzbudzuje aj samotná ECB). Na Slovensku banky pre získanie klientov uvádzali nové produkty, aktívnejšie oslovovali klientov a hlavne sa snažili úrokovými sadzbami podliezť konkurenciu. Pre porovnanie, v eurozóne od roku 2014 klesla úroková sadzba na spotrebiteľské úvery zo 7% na 6%. Na Slovensku však klesla z 14% na 9%. Rozdiel medzi sadzbami na Slovensku a v eurozóne bol teda pred rokom 2014 6-7% zatiaľ čo v súčasnosti je na úrovni 3%. Tu teda vidno aktivitu slovenských bánk, ktoré sa snažili klientom poskytnúť čo najviac úverov, aby si pri klesajúcich úrokových sadzbách dokázali zachovať zisk. Hovorí o tom aj objem spotrebiteľských úverov, ktorý za toto obdobie vzrástol o takmer 2 mld. eur (66%) a medziročné tempo rastu miestami dosahovalo až 20% (v eurozóne ako celku od roku 2014 po súčasnosť vzrástli spotrebiteľské úvery len o necelých 10%).

Prudká expanzia spotrebiteľských úverov (ktorú do istej miery vyvolali samotné banky omnoho výhodnejšími podmienkami a aktívnejším hľadaným klientov) teda pravdepodobne pritiahla aj menej bonitných klientov, ktorí by v minulosti od banky úver nedostali. Môže za to aj prísnejšia regulácia nebankoviek, ktoré majú prirodzene omnoho vyššiu mieru zlyhania pohľadávok ako banky. Ak sa časť klientely nebankových spoločností presunula do bánk, tak je rastúca miera zlyhania spotrebiteľských úverov prirodzená. Prudší nárast objemu zlyhaných pohľadávok teda nemusí byť spôsobený len zlyhávaním existujúcich klientov ale skôr novými, rizikovejšími klientmi, ktorých pritiahli samotné banky prostredníctvom aktívnejšieho oslovovania klientov a lepších podmienok úverovania.

Ďalším dôvodom nárastu zlyhaných spotrebiteľských úverov môže byť refinancovanie úverov. Ku refinancovaniu pristúpilo mnoho dlžníkov, keďže im poskytlo možnosť nižšie úročeného úveru v období klesajúcich úrokových sadzieb. Banky možnosť refinancovania takisto používali ako spôsob pritiahnutia klientely. Spolu s refinancovaním sa predĺžila aj splatnosť týchto úverov a spotrebitelia mali viac času na splácanie. Pokiaľ ku refinancovaniu došlo v prípade spotrebiteľov, ktorí už pred ním mali problémy so splácaním, tak v podstate z časti došlo ku odloženiu vzniku zlyhaných úverov. Takýmto spôsobom sa naakumulovalo viacero spotrebiteľských úverov a ich zlyhávanie sa začalo prejavovať až v roku 2016.

Pri objeme zlyhaných úverov sa však netreba pozerať len na stranu klientov a hľadať rastúcu miera zlyhania v čoraz viac zlyhávajúcich úveroch. Pozrieť sa treba aj na stranu bánk a na to, čo s týmito zlyhanými úvermi robia. Ako sme už spomínali, miera zlyhania úverov je podiel zlyhaných úverov v portfóliu bánk na ich celkových úveroch. Pokiaľ však banky zo svojho portfólia tieto úvery odstránia, zníži sa aj ich miera zlyhania. Odstrániť ich môžu napríklad tým, že tieto úvery predajú. Banky dostanú aspoň časť hodnoty pohľadávky a spoločnosť, ktorá túto pohľadávku odkupuje ju následne môže vymáhať (samozrejme v prípade, že ju klient nezačne splácať dobrovoľne). To, že sa miera zlyhaných úverov stále držala na rovnakej hladine okolo 7,5% bolo teda spôsobené aj tým, že banky vždy časť svojho portfólia

zlyhaných pohľadávok predali. Rast miery zlyhania zas môže znamenať, že banky tento predaj obmedzili. Prečo by to však robili?

Jednou z možných odpovedí je, že banky zlyhané pohľadávky nechceli predávať v takej miere ako predtým resp. že za ne požadovali vyššiu sumu. Slovenské hospodárstvo sa stále progresívne zlepšuje, čo je vidieť najmä na pracovnom trhu. Rastúci počet voľných pracovných miest a klesajúci počet nezamestnaných znamená, že si Slováci jednoduchšie nájdu prácu. Okrem toho vzniká aj konkurenčný boj zamestnávateľov o zamestnancov, ktorého dôsledkom sú rastúce mzdy. Splácanie úverov by sa tak malo stávať čoraz ľahším a kvalita zlyhaných úverov by sa tiež mala zvýšiť (ľudia budú úvery splácať ochotnejšie resp. budú mať viac prostriedkov na splácanie). Banky tak môžu za predaj zlyhaných pohľadávok požadovať viac a tempo ich predaja sa preto spomalilo. Okrem toho možno hľadať dôvod nižšieho predaja aj v štruktúre úverov. Nárast objemov spotrebiteľských úverov je totiž takmer výlučne spôsobený nárastom objem úverov nad 5 rokov. Tu sa často krát jedná aj o väčšie sumy, ktoré sa následne ťažšie vymáhajú a pri vyšších sumách problém pre veriteľov môže predstavovať aj nový zákon o osobnom bankrote. Preto je atraktívnosť takýchto pohľadávok menšia a banky môžu mať väčší problém ich predať.

Ďalším dôvodom, prečo zlyhané pohľadávky ostávajú v portfóliu bánk je, že ich jednoducho nemajú komu predať. Videli sme, že objem spotrebných úverov rastie naozaj veľmi vysokým tempom a spolu s ním aj objem zlyhaných spotrebiteľských úverov. Tie v súčasnosti dosahujú výšku takmer 400 miliónov eur pričom pred rokom to bolo len 310 miliónov a pred dvoma rokmi 265 miliónov. Aby takto rastúci objem zlyhaných úverov dokázali banky umiestniť na trh, musel by existovať adekvátny dopyt zo strany firiem, ktoré tieto pohľadávky odkúpia. Počet týchto firiem však je obmedzený a preto nedokážu absorbovať taký výrazný nárast objemu spotrebiteľských úverov, ako to vidíme v poslednej dobe. S týmto súvisia aj licencie, ktoré si nebankoví veritelia (teda aj spoločnosti, ktoré od bánk kupujú pohľadávky na správu a vymáhanie) nedávno museli vybavovať. Toto vybavovanie zabralo nejaký čas a preto sa odkupovanie zlyhaných úverov od bánk načas pozastavilo (najvýznamnejší hráči na trhu so správou a vymáhaním pohľadávok dostali licencie až v druhej polovici roku 2016 resp. ku koncu roka). Z tohto dôvodu by sme teda mohli očakávať, že miera zlyhania pohľadávok v blízkej dobe začne opäť klesať, keď tieto firmy opäť začnú kupovať pohľadávky vo väčšom objeme (tomuto nasvedčuje aj skutočnosť, keď v marci medzimesačne poklesla miera zlyhania z 8,9% až o 0,5% na 8,4% resp. objem zlyhaných úverov poklesol takmer až o 20 mil. eur).

Ako sme videli, za rastúcou mierou zlyhania môže stáť viacero rôznych faktorov. Preto za jej nárastom netreba hneď hľadať blížiacu sa krízu. Zároveň však určite treba tento ukazovateľ sledovať a zisťovať skutočnú príčinu jeho nárastu (pokiaľ by sa mal zvyšovať aj naďalej). Určite bude zaujímavé sledovať miery zlyhania najmä v najbližších mesiacoch, keď sa ukáže, či za nárastom naozaj nestála napríklad dočasne znížená aktivita spoločností, ktoré zlyhané pohľadávky odkupujú od bánk. (rb)

Graf 4: Štruktúra spotrebiteľských úverov podľa dĺžky splatnosti

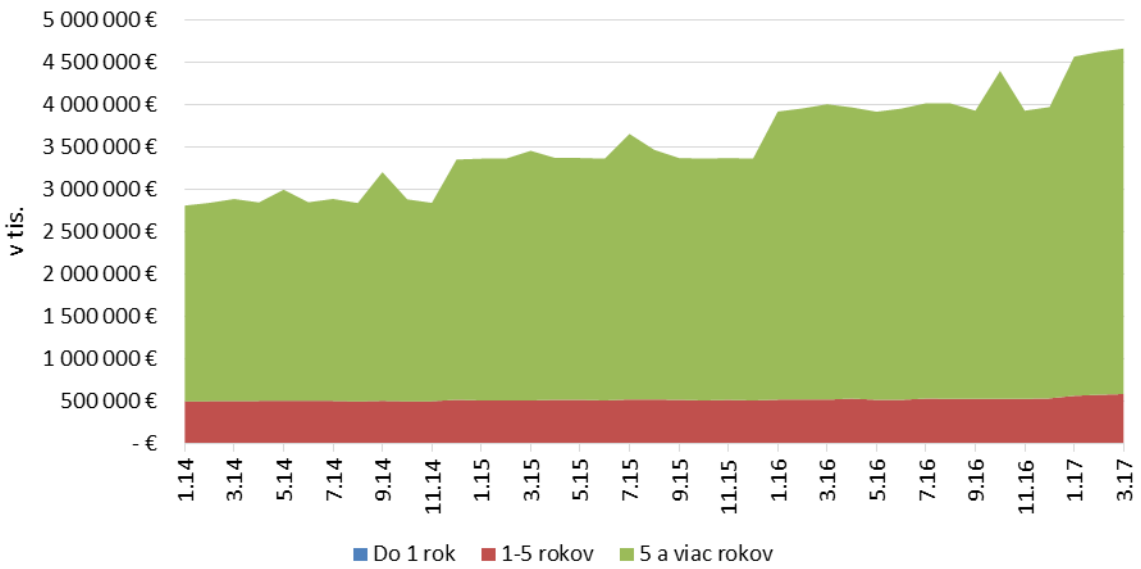

Inflácia v eurozóne na úrovni 1,9 %

Miera inflácie v apríli 2017 je v eurozóne 1,9% a v celej európskej únií 2%. Pred rokom v apríli 2016 bola v EÚ aj eurozóne ešte deflácia 0,2%. Najväčší vplyv na rast inflácie mali pohonné hmoty, ktoré medziročne vzrástli o 11,2% a vykurovacie oleje o 21,2% (vykurovacie oleje majú nižšiu váhu v spotrebnom koši). Opačným smerom sa vyvíjali ceny v telekomunikačnom priemysle, ktoré medziročne poklesli o 1,4%. Po vylúčení energie, jedla, alkoholu a tabaku zo spotrebného koša získame údaj o jadrovej inflácií. Jej miera za apríl 2017 bola 1,2% v celej EÚ. Aj najväčšie ekonomiky v eurozóne vykazujú dobré čísla. Miera inflácie v Nemecku bola 2% a vo Francúzsku 1,4%, čo je významný posun v porovnaní s rovnakým obdobím v predchádzajúcom roku kedy v oboch krajinách bola ešte deflácia. Ťahúňom inflácie je však výrazne Veľká Británia s 2,7 % medziročným rastom. Na Slovensku je evidovaná miera inflácia za apríl 0,8%. Najväčší vplyv na rast inflácie má expanzívna monetárna politika ECB a jej nulové základné úrokové miery. S nízkou, resp. zápornou infláciou rástli reálne mzdy, ktoré sa prejavili v spotrebe na čo teraz reagujú aj ceny ostatných produktov a služieb. Doteraz sme sledovali rast ťahaný len pohonnými hmotami (aj v apríli síce mali najväčší podiel na prírastku no jadrová je už na úrovni 1,2 % bez energií). (mb)

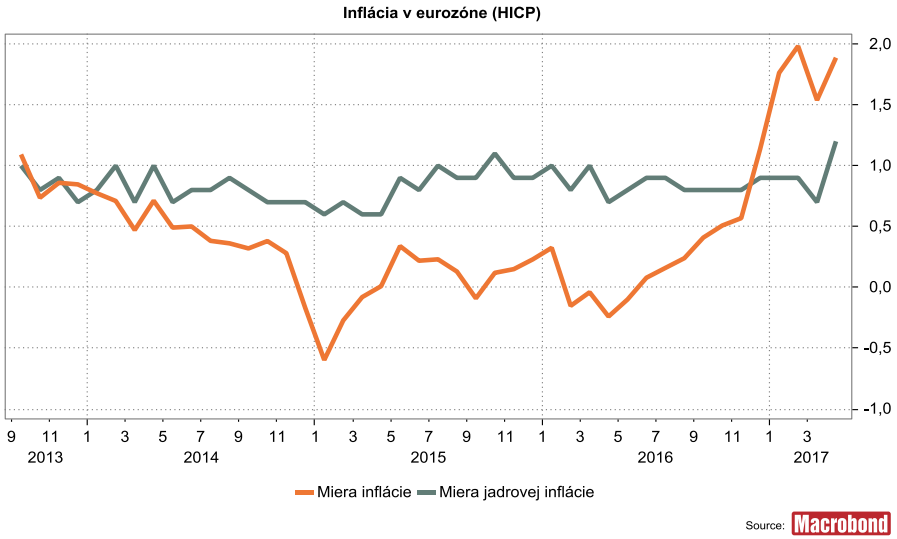

V marci zahraničný obchod EÚ výrazne vzrástol

Zahraničný obchod EÚ a eurozóny v prebytku za marec 2017. Prebytok predstavoval hodnotu 30,9 miliardy € v eurozóne a 10,5 miliardy € v európskej únií. V eurozóne pozorujeme medziročný rast 9,6%, vzhľadom na to že hodnota prebytku bola v rovnakom období v predchádzajúcom roku 28,2 miliardy €. Hodnota exportu v marci bola 202,3 miliardy €. Export medziročne vzrástol o 13% z pôvodnej hodnoty 178,9 miliardy €. Import zaznamenal 14% rast a jeho hodnota v marci 2017 bola 171,4 miliardy €. Export bol poháňaný najmä prírastkom predaja energií, surových materiálov a potravín. Spomínané základné tovary sa podieľajú len na približne 15% z celkového exportu. Najväčším podielom sa na exporte v EÚ (takmer 42% z celkového exportu) opäť podieľalo strojárstvo a automobilový priemysel. V prvom kvartáli 2017 bol najväčší prírastok v objeme vyvezených tovarov EÚ do Ruska (28%), Číny (20%) a Japonska (12%). No neustále EÚ vyváža najviac tovaru do USA (21%) a Číny (9,5%). Import bol poháňaný rovnakými zložkami ako export a najväčšie prírastky importu EÚ zaznamenala z Ruska (47%) a Nórska (43%). Z uvedených krajín EÚ dováža prevažne ropu a zemný plyn. Hnacím motorom európskeho exportu bola v marci 2017 opäť nemecká ekonomika, ktorá exportovala tovar v hodnote 118,4 miliardy €. (mb)

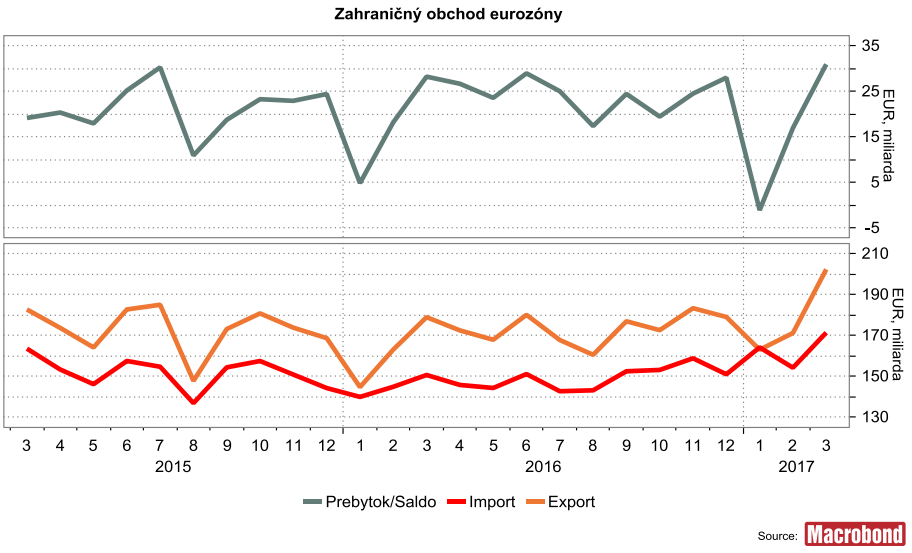

US dolár index na úpadku

Sila amerického dolára v porovnaní s hlavnými menami klesá. US dolár index klesá od zasadnutia FEDu, ktorý neohlásil ďalšie navýšenie základnej úrokovej miery (momentálne je 1%). Je nutné poznamenať, že v tomto roku by sa mala základná úroková miera zvyšovať ešte dva krát. Taktiež reagoval na politickú situáciu medzi USA a Severnou Kóreou a posledné ohlasy ohľadom škandálu prezidenta Trumpa. Od 12. mája 2017 oslabil v porovnaní s ostatnými menami o 0,98% a momentálne sa pohybuje na hodnote 98,07. Je to najhorší výsledok od novembra 2016, kedy jeho kúpyschopnosť začala narastať. Rast v danom období bol spôsobený zvolením Donalda Trumpa do úradu prezidenta USA. Na túto informáciu pozitívne reagovali akciové trhy a dolár silnel. Súčasne hodnotu US dolár indexu poháňalo zvyšovanie základnej úrokovej miery FED-om. Najväčšiu váhu v spotrebnom koši pre porovnanie doláru má euro (58%), ktoré naberá na hodnote. Menový pár eur/usd od spomínaného dátumu rástol (2,1%) a momentálne za jedno euro dostaneme 1,1094 amerického dolára. (mb)

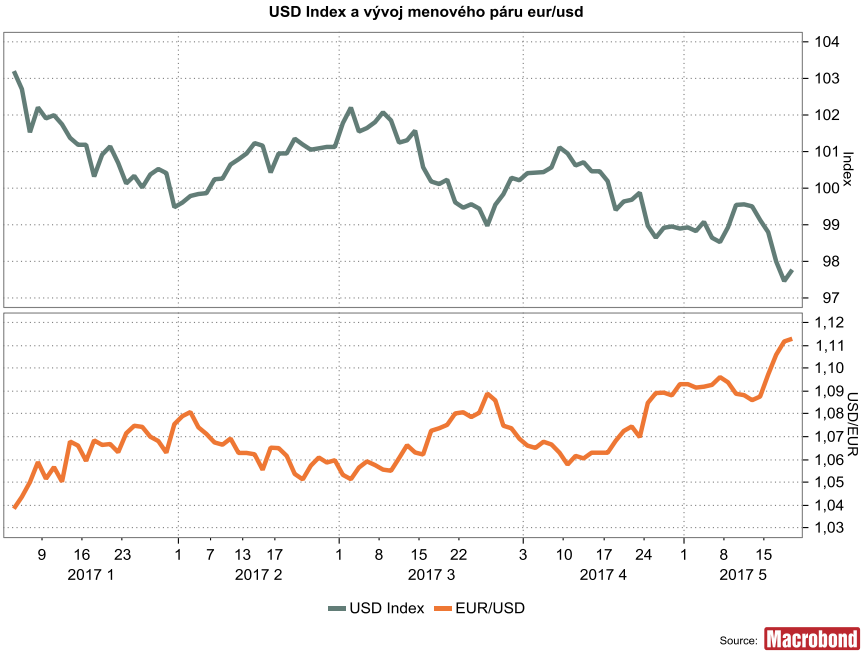

Ropná dohoda by sa mala predĺžiť

Rusko a Saudská Arábia prekvapili trhy a chcú pokračovať v obmedzenej produkcií ropy ešte ďalších 9 mesiacov. Toto obmedzenie v objeme 1,8 milióna barelov ropy denne by malo teda pokračovať do konca prvého kvartálu roku 2018, ale ešte je nutný súhlas aj ďalších štátov združenia OPEC. Štáty združenia OPEC majú obavy, že pokles ceny ropy by mohol podkopať verejné financie sultanátov. Na túto informáciu okamžite reagovali trhy a cena ropy Brent aj WTI vzrástla. Ich hodnota sa pohybovala približne na hranici 52 USD/barel ropa Brent a 50 USD/barel ropa WTI. Ceny ropy momentálne najviac nahrávajú americkým producentom. Vzhľadom na to, že USA nie je súčasťou združenia a ich denná produkcia ropy narastá. Denná produkcia ropy v USA stúpla o 4,2% od začiatku roka 2017 na 9,314 milióna barelov ropy denne.Za týmto faktom stojí efektívna bridlicová ťažba, ktorá v súčasnosti produkuje barel ropy približne za 25-30 amerických dolárov a otváranie nových vrtov. Takže môžeme predpokladať, že ceny ropy opäť mierne poklesnú po krátkom cenovom výkyve a budú sa držať v cenovom pásme od 45-50 USD/barel. (mb)

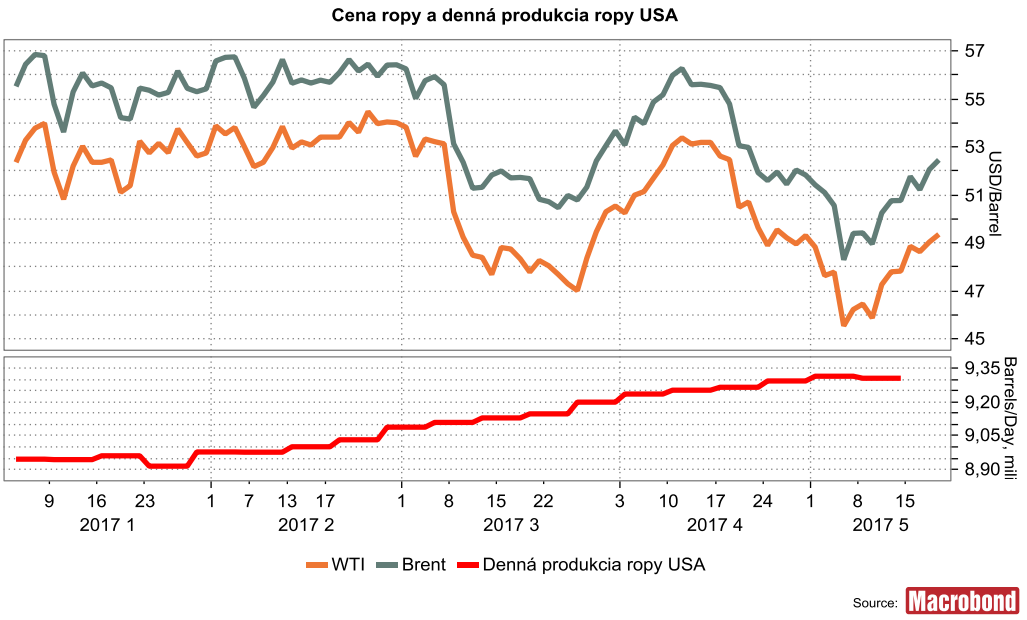

Produkcia ocele v Číne na rekordných hodnotách

Produkcia ocele v Číne v apríli dosiahla novú najvyššiu úroveň, 72,78 mil. ton. Medzimesačne sa tak zvýšila o 0,78 mil. ton. Zvyšovanie produkcie ocele nezapadá do cieľov vlády o znižovaní objemu produkcie. Aj napriek tomu, že vláda znížila už výrobnú kapacitu oceliarní o 65 mil. ton ročne a tento rok ju chce znížiť ešte navyše o 50 mil. ton, jej produkcia narástla. Je to spôsobené oceliarňami, ktoré neboli zatvorené a využívajú vyššie ceny ocele, čím získavajú vyšší zisk. Ak sa bude výroba ocele aj naďalej zvyšovať, vláda bude nútená výrobné kapacity znížiť vo väčšom množstve, než pôvodne plánovala. V apríli Čína exportovala produkty z ocele alebo železa v hodnote 4,7 mld. USD. Predstavuje to síce pokles oproti marcu, Nadmerné množstvo ocele negatívne pôsobí na európsky trh a taktiež aj na slovenský. Čína exportuje produkty z ocele a železa v hodnote približne 4,7 mld USD. Síce za mesiac apríl táto hodnota poklesla, ale predchádzajúci mesiac marec výrazne vzrástla (cez 5,0 mld. USD), čo korešponduje s výrazným nárastom produkcie. Európska únia už stanovila na čínsku oceľ antidumpingové clo na ochranu európskych výrobcov vo výške 65-73 %. Pôvodne malo ísť o dočasné clá. Nakoniec EK rozhodla o trvalom charaktere ciel, čo sa mohlo zdať zbytočné pri plánoch čínskej vlády o znižovaní výrobných kapacít ocele. Teraz vidíme, že trvalé clá sú pre európsky trh prospešné, keďže produkcia ocele dosiahla maximum. (mm)

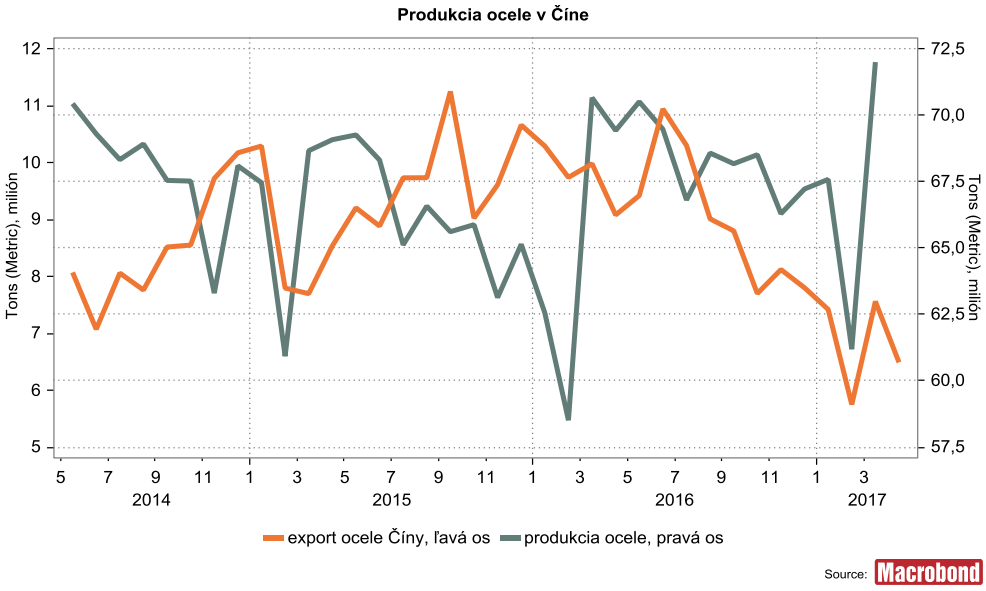

Indikátor ZEW dosahuje najvyššie hodnoty od roku 2012

Podľa hodnotenia indikátora ZEW, ktorý ukazuje celkovú situáciu v Nemecku a hodnotia ju analytici a ekonómovia, dosahuje najvyššiu hodnotu za posledných 6 rokov. Aktuálne, čiže v máji dosiahol ZEW hodnotu 83,9 bodu. Medziročne to predstavuje nárast o 30,8 bodu. Pomaly sa tak Nemecko približuje k svojej rekordnej úrovni (91,5 bodu), ktorá bola zaznamenaná ešte v roku 2011.Ciže Nemecko sa blíži k „maximálnej spokojnosti“, ktorú vyjadruje 100 bodov, kým -100 vyjadruje maximálnu nespokojnosť. Hodnotí sa hlavne inflácia, úrokové sadzby, zásoby podnikov, výmenné kurzy a pod. Pozitívny vývoj je spôsobený infláciou na úrovni cieľa (2 %). Keď to porovnáme s predchádzajúcim rokom toho istého obdobia, inflácia bola na úrovni -0,3, čo už predstavuje deflaciu. Ďalším dôvodom zlepšujúceho hodnotenia je znižujúca nezamestnanosť, stabilný rast HDP, aj napriek tomu, že tempo rastu v prvom kvartáli 2017 mierne pokleslo. Na druhej strane klesá tempo rastu zásob, čo ale nebráni celkovému indexu ZEW k rastu. (mm)

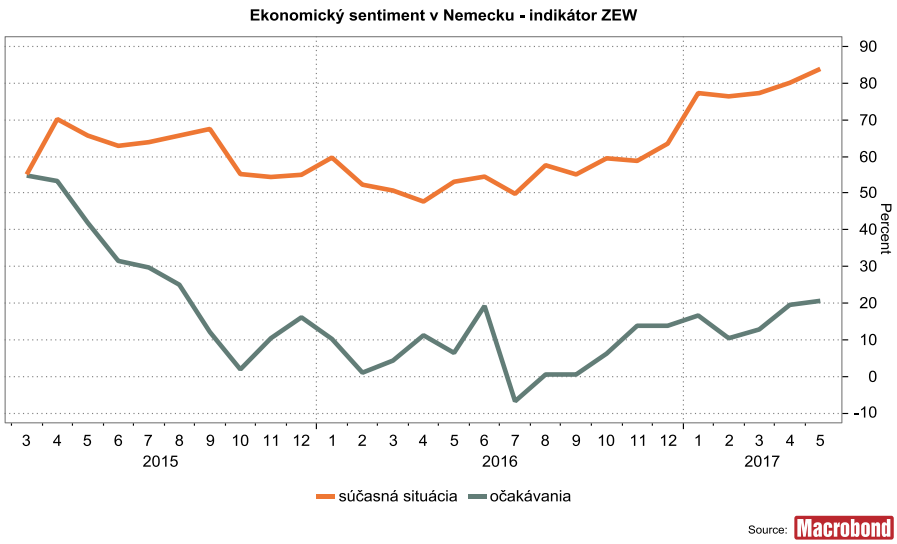

Výstavba v USA

Stavebná štatistika v USA za posledný evidovaný mesiac apríl vykázala medzimesačný pokles. Tempo výstavby sa znížilo, čiže poklesla začatá výstavba o 2,6 % medzimesačne a dostala sa tak na úroveň 1 172 000 nehnuteľností (annual rate - ročná hodnota pri súčasnom stave). Taktiež poklesli aj stavebné povolenia o 2,5 % medzimesačne na 1 229 000 povolení (annual rate - ročná hodnota pri súčasnom stave). Keď sa pozrieme na medziročné porovnanie, stavebné povolenia vzrástli výraznejšie o 5,7 %, zatiaľ čo začatá výstavba sa zvýšila len mierne, o 0,7 % (o 8 000 nehnuteľností). Aj napriek nepriaznivému vývoju v poslednom mesiaci, výstavba v USA už od roku 2011 postupne rastie. Prevládajú hlavne domy (pre jednu rodinu), ktorých je približne 800 000. V menšom počte sa stavajú bytové domy (ktoré obsahujú aspoň 5 bytových jednotiek), ktorých bolo približne 300 000. Pokles výstavby v USA bol nečakaný, pretože odhady naznačovali rast. V USA v apríli poklesla aj inflácia, čo by mohlo spôsobiť, že FED nebude zvyšovať sadzby a uťahovať monetárnu politiku (resp. bude uťahovať v menšom rozsahu). To by mohlo pozitívne pôsobiť na staviteľov, ktorý budú môcť získať úver s lacnejším úrokom. Aktuálna situácia je v USA pozitívna aj z pohľadu nezamestnanosti, ktorá dosiahla 4,4 %. Postupne začínajú pracovať aj ľudia, ktorí mali pred tým problém sa zamestnať, čo znamená stabilnejšie mzdy. Tým by sa výstavba mohla zvýšiť, keďže ľudia so stabilnejšou mzdou budú mať vyšší dopyt po domoch prípadne aj nových bytoch. (mm)

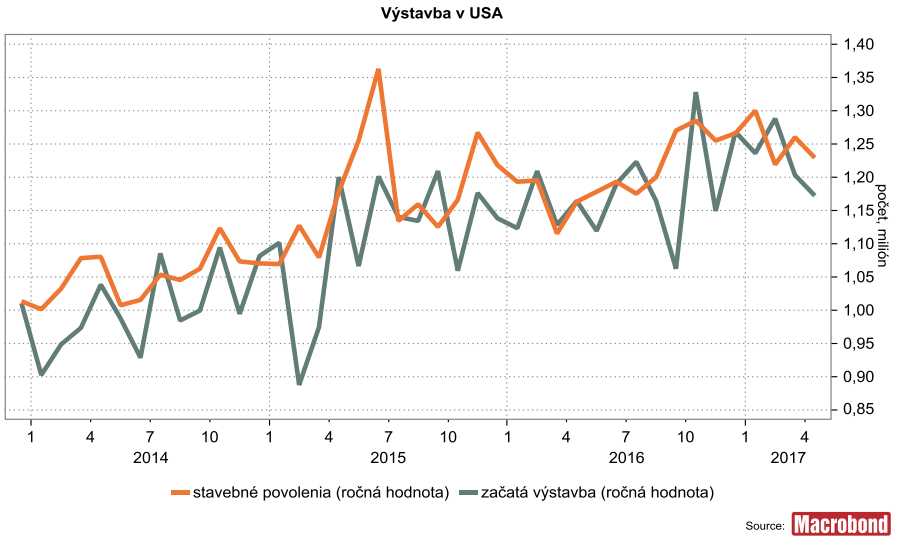

Dow Jones index zaznamenal pokles

Down Jones Industrial Average (DJIA) známy aj ako Dow Jones je burzový index a zároveň indikátor amerického akciového trhu. Index je zostavený tak aby predstavoval vhodné kritérium na posúdenie priemernej výkonnosti priemyselného sektoru americkej ekonomiky. Index zaznamenal najväčší jednodenný prepad za osem mesiacov. Investori sa obávajú, že plnenie ekonomického programu administratívy Donalda Trumpa môže skomplikovať kauza s riaditeľom Federálneho úradu pre vyšetrovanie Jamesom Comeyom, ktorého prezident minulý týždeň nečakane odvolal z funkcie. Ani rast cien ropy a zlata nezabránil tomuto prepadu. Tento počin otriasol rastúcim optimizmom medzi investormi. Strmý pokles ukončil dlhé obdobie stability na akciovom trhu, ktorý v posledných mesiacoch opakovane prekonával historické maximá. Najväčšie straty zaznamenali finančné trhy, ktorým sa od novembrových prezidentských volieb mimoriadne darilo. Dow jones klesol o 1,3%. Aj iné indexy sledujúce americký trh klesli zo svojich maxím. Index Standard & Poor´s 5OO si pohoršil o 1,8% a technologický Nasdaq klesol o 2,6 %. (lp)

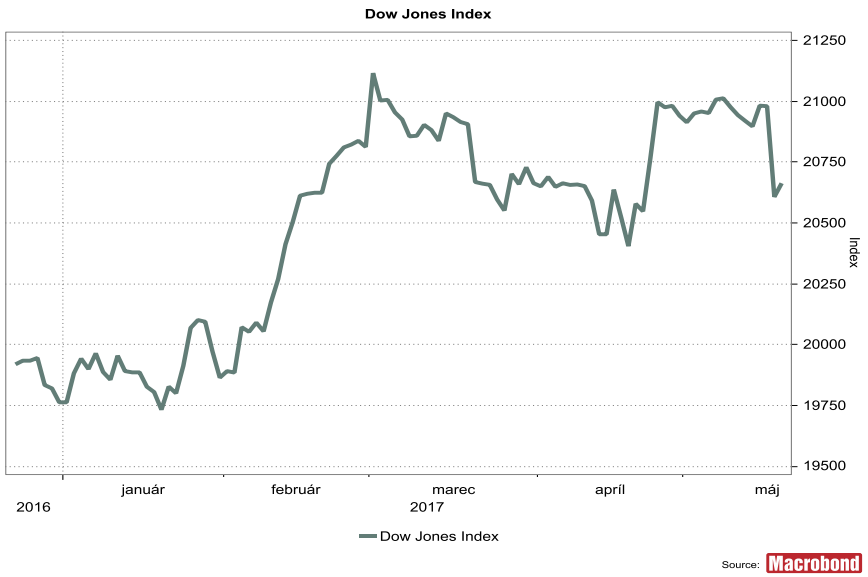

Inflácia na Slovensku dosiahla rast 0,8 %

V apríli na Slovensku vzrástla cenová hladina v medziročnom porovnaní o 0,8 %, čo je nižší rast ako sa očakávalo. Tempo rastu inflácie začalo v auguste 2016, kedy bola inflácia v záporných hodnotách. Po niekoľko mesačnom raste pokleslo tempo rastu HICP v marci 2017, čo pokračuje aj ďalší mesiac v apríli. V polovici apríla začala klesať cena ropy, čo môže byť jeden z dôvodov poklesu. Keď sa pozrieme na jednotlivé zložky inflácie, znížil sa rast cien potravín, cien energií a aj obchodovateľných tovarov. V záporných hodnotách pretrvávajú regulované ceny, ktoré tiež prispeli k nižšiemu rastu inflácie. Inflácia na Slovensku sa vzďaľuje cieľu EU (2 %). Príliš vysoká inflácia by spôsobila problémy pri exporte, ktorý by sa znížil, čo by slovenskej ekonomike uškodilo. Na druhej strane ani príliš nízka inflácia pre ekonomiku nie je prospešná. (mm)

Ďalší plán ako zamestnať dlhodobo nezamestnaných

Nový národný projekt s názvom **Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných občanov na trhu práce s využitím neštátnych služieb zamestnanosti** v celkovej výške 10 mil. eur. Dlhodobo nezamestnaní občania sú osoby ohrozené rizikom chudoby a sociálnym vylúčením práve v dôsledku ich dlho trvajúcej nezamestnanosti. Keď si dlhodobo nezamestnaný nenájde prácu stáva sa nezamestnateľným, stráca návyk pracovať. Podvedome prijíma svoju situácia a nechce ju zmeniť. Takýto ľudia sú pre štát stratoví. Nevytvárajú žiadnu pridanú hodnotu, len absorbujú sociálne prídavky. Preto sa chce štát vyhnúť takémuto stavu a to pomocou agentúr dočasného zamestnávania (ďalej len „ADZ“). Za umiestnenie takéhoto občana na trhu práce poskytne úrad ADZ paušálny príspevok. Príspevok sa poskytuje mesačne najviac počas obdobia 6 mesiacov na úhradu výdavkov spojených s umiestňovaním občana na trh práce vo výške 439 eur. Ak sa zamestnanec udrží v práci aj v období siedmeho až deviateho mesiaca ADZ dostane jednorazový príspevok vo výške 1 317 eur. Po skončení deviateho mesiaca. Nezamestnaný do sedem mesiacov si nájde rýchlo prácu ide zväčša o frikčnú nezamestnanosť. Najviac ohrozené skupiny ľudí sú nezamestnaní viac ako 12 mesiacov. Na Slovensku máme 126 tisíc ľudí z toho 59 tisíc nezamestnaných vyše 4 rokov. Čo je veľká finančná záťaž pre štát. Dlhodobo nezamestnaní zväčša dostávajú dávky v hmotnej núdzi v min. výške 61,60 eur. Štát sa zameriava na túto skupinu ľudí s cieľom vrátiť ich na pracovný trh a znížiť svoje sociálne výdavky. (lp)

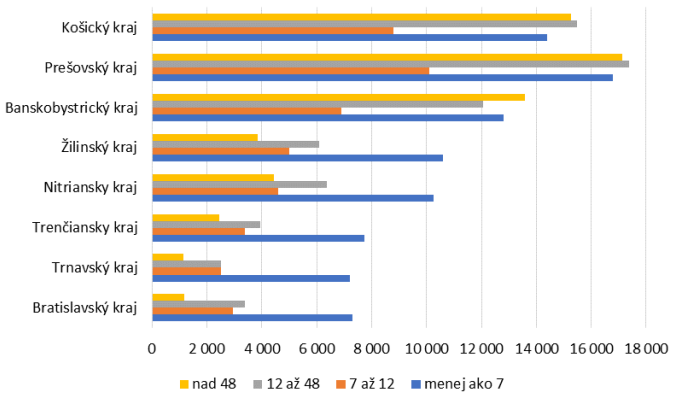

Štát chce navýšiť podporu včelárov

Včelárstvo je odvetvie pôdohospodárstva, ktorého hlavnými funkciami sú udržanie ekonomickej rovnováhy prostredníctvom opeľovania kultúrnych a voľne rastúcich rastlín, produkcia medu a ďalších včelích produktov. Včelári a včelárske združenia si za tri roky rozdelia každý rok takmer 1,2 mil. eur. Podľa štatistík uvedených v Národnom programe je dovoz medu v roku 2015 na úrovni skoro 9 mil. eur a vývoz len na úrovni 1,1 mil. eur. Aj dovoz aj vývoz má v nasledujúcich rokoch klesajúci trend čo značí o zvýšenej spotrebe slovenských výrobkov v tuzemsku. Stále vysoký dovoz medu ukazuje nedostatok tejto iniciatívy domácich včelárov. Je tu možnosť pre nové osoby ktoré sa chcú venovať tomuto odvetviu. Či už ako živobytie alebo rozšírenie podnikateľského portfólia. Náklady na 1 kg medu sa v závislosti od geografických a klimatických podmienok odhadujú pri intenzívnom obhospodarovaní okolo 2,75 eur Cena medu pri internetovom predaji za 1 kg sa pohybuje v rozmedzí 5 až 10 eur. Pričom popri hlavnej činnosti produkcií medu včelári majú aj vedľajšie výrobky ako napr. včelí vosk, materská kašička, včelí propolis. Včely nie sú potrebné len na produkciu medu a vedľajších výrobkov. Sú potrebné na opeľovanie rastlín. Pri nízkom opeľovaní sa znižuje úrodnosť rastlín. Pričom narastá závislosť od zahraničia v potravinovej sfére. Pri väčšom počte včiel sa problém opeľovania eliminuje a krajina nie je závislá od zahraničia a môže sa stať pri vysokej úrodnosti exportérom. Štát si tieto skutočnosti uvedomuje, čoho výsledkom je podpora tohto odvetvia. (lp)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

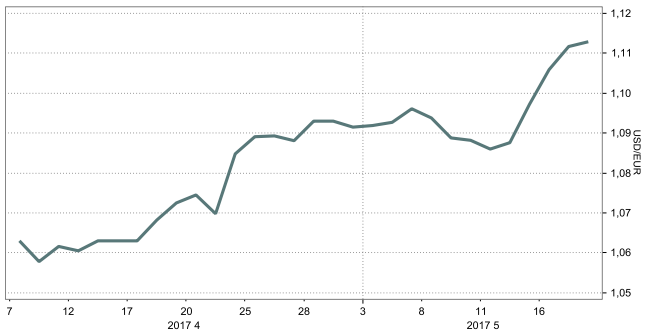

Source: Macrobond

EUR/CZK

Source: Macrobond

ZLATO

Source: Macrobond

ROPA

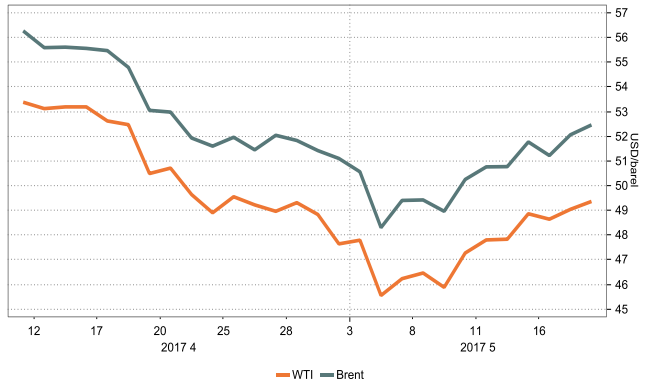

Source: Macrobond

SLOVENSKO

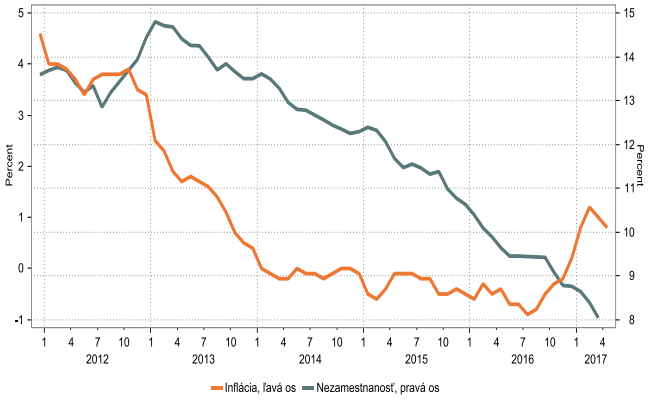

Source: Macrobond

ČESKÁ REPUBLIKA

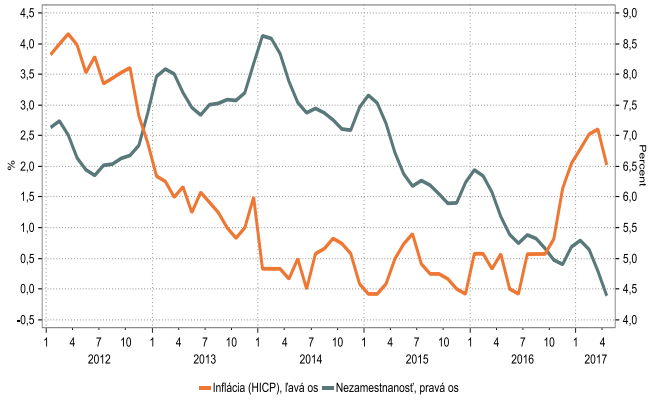

Source: Macrobond

MAĎARSKO

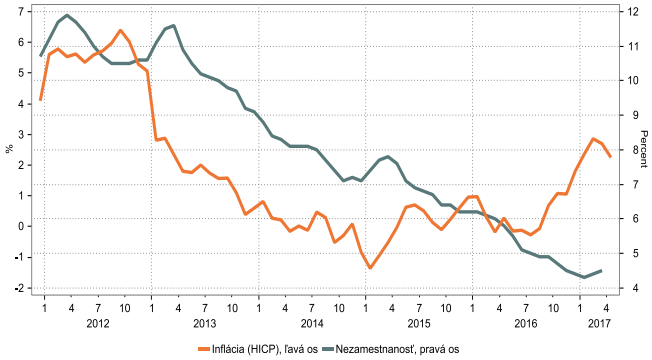

Source: Macrobond

POĽSKO

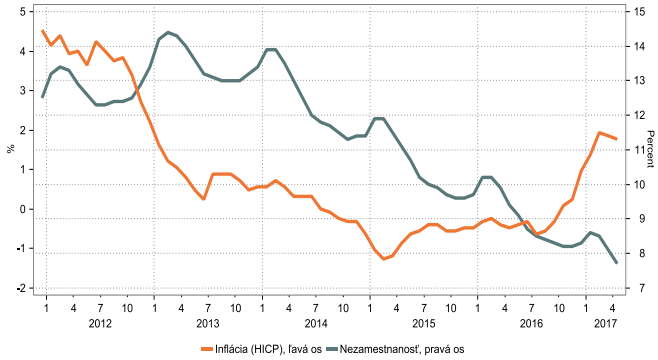

Source: Macrobond

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Britská investičná poradenská firma investovala do slovenského startupu. Ide o technologickú spoločnosť GA Drillings, ktorá momentálne pracuje na technológií bezkontaktného vŕtania s názvom Plasmabit (technológia vŕtania a frézovania na báze plazmy). GA Drillings vznikla na Slovensku v roku 2008 a za celé obdobie svojej pôsobnosti sa venuje zdokonaľovaniu technológií na ťažbu a kopanie. Technológia bezkontaktného vŕtania by mohla priniesť do primárneho sektora enormné úspory času a nákladov spojených s ťažbou, prípadne priniesť nové možnosti ťaženia ropy a zemného plynu, geotermálnej energie a tunelovania.

→ Cena ocele sa na kľúčových trhoch v USA a EÚ obchoduje na najvyšších úrovniach za posledné dva roky (313 USD za metrickú tonu). V prvom kvartáli roku 2017 celosvetová produkcia ocele stúpla o 5,7%. ArcelorMittal, najväčší svetový výrobca ocele vykazuje za prvý kvartál roku 2017 prevádzkový zisk 2,2 miliardy dolárov (medziročne takmer dvojnásobný nárast). Na raste zisku spoločnosti sa podpísala najmä rastúca cena ocele, ktorá poháňala aj ostatné firmy zaoberajúce sa jej výrobou. Priemerná cena za predanú oceľ bola medziročne o 25% vyššia. Spoločnosť taktiež profitovala zo zvýšeného odbytu (Brazília) a predpokladá že dopyt by mal v priebehu roka ďalej rásť.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura
Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík
Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:
Nebesník Martin, Bruchánik Rudolf
Csatári Erik, Demová Simona
Medvecová Miroslava
Prosňáková Lucia
Bielik Matúš

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT